

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 11. juni 2025
(OR. en)

9236/25

Interinstitutionel sag:
2025/0034(NLE)

RECH 236
COMPET 402

LOVGIVNINGSMÆSSIGE RETSAKTER OG ANDRE INSTRUMENTER

Vedr.: Rådets henstilling om politikdagsordenen for det europæiske
forskningsrum 2025-2027

**RÅDETS HENSTILLING OM POLITIKDAGSORDENEN FOR DET EUROPÆISKE
FORSKNINGSRUM 2025-2027**

(EØS-relevant tekst)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 292,
sammenholdt med artikel 182, stk. 5,

som henviser til forslag fra Europa-Kommissionen, og

som tager følgende i betragtning:

- (1) I dag står EU over for mange og hidtil usete udfordringer. Verdensordenen ændrer sig, og grundlaget for vores samfundsmæssige velfærd og sikkerhed rystes af en turbulent geopolitisk kontekst, stigende økonomisk konkurrence, en hidtil uset hurtig og transformativ teknologisk revolution og klimaændringer og konsekvenserne heraf. Forskning og innovation (FoI) er afgørende for at mindske Europas sårbarheder og frigøre dets fulde potentiale i hele det europæiske forskningsrum (EFR) og spiller en afgørende rolle med hensyn til at styrke Den Europæiske Unions bæredygtige konkurrenceevne, samfundets modstandsdygtighed, velstanden og sikkerheden. Behovet for at styrke europæisk lederskab og strategisk autonomi og samtidig bevare en åben økonomi på centrale teknologiske områder er blevet presserende.

- (2) Udviklingen af EFR er kernen i Unionens bestræbelser på at imødegå disse udfordringer. Ambitionen om at skabe EFR som et indre marked for forskning, teknologi og innovation blev udtænkt i 2000 og nedfældet i Lissabontraktaten som et specifikt EU-mål, jf. artikel 179 i TEUF. Selv om der er gjort betydelige fremskridt siden 2022 under den første politikdagsorden for EFR, skal der gøres mere for at videreudvikle et fuldt ud fungerende EFR, hvor landene mødes for at koordinere og forbedre deres nationale politikker og økosystemer for FoI, og hvor viden, forskere, innovatorer og teknologi kan bevæge sig frit. Bedre koordinering på EU-plan gennem EFR kan hjælpe med at stimulere investeringer og reformer, bidrage til at lukke innovationskløften med EU's globale konkurrenter og i EU samt spille en afgørende rolle med hensyn til at fremme bæredygtig konkurrenceevne.
- (3) Politikdagsordenen for EFR er afgørende for gennemførelsen af EFR's prioriteter som fastsat i pagten for FoI i Europa. Den understøtter Europa-Kommissionens, medlemsstaternes og, hvor det er relevant, associerede landes og interessenters fælles indsats for bedre at koordinere politikker for FoI på alle niveauer. Den fremmer deres følelse af ejerskab og øget engagement og bidrager til arbejdet med begrebet "en femte frihed" – det indre marked for FoI. Politikdagsordenen for EFR for den næste treårige cyklus (2025-2027) har til formål at:
- bidrage til at styrke EU's konkurrenceevne og sikre EU's strategiske autonomi og samtidig bevare en åben økonomi ved, hvor det er relevant, at koordinere målrettede investeringer og reformer inden for FoI og samle de ressourcer på nationalt og, hvor det er relevant, regionalt plan og på EU-plan, som er tilgængelige i den nuværende flerårige finansielle ramme for 2021-2027
 - styrke EU's ekspertise og indvirkning inden for FoI, dets globale videnskabelige lederskab og tiltrækningskraft over for globale talenter ved at strømline forskerkarriereforløb, lette forskeres mobilitet og videndeling i hele Europa samt fremme adgangen til banebrydende infrastrukturer og

- øge EU's bæredygtige udvikling og samfundsmæssige indvirkning ved at koordinere FoI-indsatsen inden for industriel omstilling, ved at udvikle synergier med andre politikker og ved at fremme en mere cirkulær og modstandsdygtig økonomi.
- (4) EFR har skabt vigtige resultater i løbet af de seneste 25 år inden for centrale politikområder, herunder forskningsinfrastrukturer, åben videnskab, internationalt samarbejde, ligestilling mellem kønnene og inklusion inden for FoI, fælles programmering, forskerkarrierer og forskermobilitet. Gennem bidrag til disse resultater har bl.a. Marie Skłodowska-Curie-aktiviteterne (MSCA) finansieret over 150 000 førende forskere, navnlig gennem førende ph.d.-programmer, postdoktorale stipendier og udveksling af FoI-medarbejdere. EURAXESS har støttet over 2 millioner forskere i deres karriereudvikling og mobilitet i hele Europa, og den åbne videnskabscloud (EOSC) giver problemfri adgang til data og digitale tjenester af høj kvalitet og støtter samtidig samarbejde på tværs af grænser og fagområder.
- (5) I 2021 nåede medlemsstaterne og Kommissionen til enighed om en ny vision og politisk ramme for EFR som fastsat i pagten for FoI¹ og Rådets konklusioner om den fremtidige styring af EFR². Den langsigtede vision udpeger de fælles værdier og principper, der skal være retningsgivende for FoI, og fastlægger prioriteterne for en fælles indsats. I pagten gentog medlemsstaterne deres tilsagn om at arbejde sammen om at opfylde EFR-målene for at fremme samarbejdet om og koordineringen af deres FoI-politikker og mindske fragmenteringen i Europa inden for videnskabelig forskning, teknologi og innovation. I Rådets konklusioner fra 2024 om styrkelse af EU's konkurrenceevne og styrkelse af det europæiske forskningsrum og afhjælpning af dets fragmentering³ understregede medlemsstaterne også, at det er væsentligt fortsat at opbygge og styrke FoI-økosystemer, og gentog behovet for bedre koordinering og tilpasning mellem EU's og medlemsstaternes politikplanlægning og -gennemførelse.

¹ Rådets henstilling (EU) 2021/2122 af 26. november 2021 om en pagt for forskning og innovation i Europa (EUT L 431 af 2.12.2021, s. 1).

² 14308/21.

³ 16179/24.

- (6) Den første politikdagsorden for EFR 2022-2024 skabte et solidt grundlag for at nå EFR-målene. Den omsatte de prioriterede områder i pagten for FoI til en række konkrete aktioner. Der blev gennemført 17 aktioner i fællesskab af Kommissionen, medlemsstaterne, associerede lande under Horisont Europa og interessenter på EU-plan. Som led i den nye styring spiller EFR-forummet og dets undergrupper en vigtig rolle med hensyn til gennemførelsen af EFR og dets aktioner. De udgør en effektiv ramme for samarbejde mellem Kommissionen, medlemsstaterne, associerede lande og relevante interessenter i en inkluderende og deltagerorienteret tilgang. Dette fremmer innovative strategier og et fælles ejerskab af politikker til styrkelse af Europas FoI-økosystem. Som et fælles rådgivende udvalg på højt plan vedrørende strategisk politik yder Udvalget for det Europæiske Forskningsrum og Innovation (ERAC)⁴ tidlig rådgivning til Rådet, Kommissionen og medlemsstaterne om strategiske FoI-politiske spørgsmål, herunder om strategiske politikretningslinjer og fremtidige tendenser, der kræver videreudvikling af Unionens og nationale, herunder regionale, FoI-politikker, herunder om Unionens nuværende og næste FoI-rammeprogram og andre relevante FoI-drevne EU-initiativer.

⁴ Rådets afgørelse (EU) 2021/2241 af 13. december 2021 om sammensætning af og mandat for Udvalget for det Europæiske Forskningsrum og Innovation (ERAC) (EUT L 450 af 16.12.2021, s 143).

- (7) Kommissionen fremhæver resultaterne af politikdagsordenen for EFR 2022-2024 og den nye styring i meddelelsen "Gennemførelse af det europæiske forskningsrum" fra 2024⁵. Resultaterne med hensyn til at imødekomme en række FoI-behov i hele Europa under den første politikdagsorden for EFR 2022-2024 omfatter f.eks. 1) oprettelse af Coalition for Advancing Research Assessment (CoARA), 2) offentliggørelse af multoleranceadfærdskodeksen til bekæmpelse af kønsbaseret vold i EU's forsknings- og innovationssystem, 3) vellykket gennemførelse af den allerførste multilaterale dialog om principper og værdier for internationalt samarbejde inden for FoI og vedtagelse af en ministererklæring, 4) skabelse af den europæiske ramme for at tiltrække og fastholde forsknings-, innovations- og iværksættertalenter i Europa og lancering af Observationscentret for Forsknings- og Innovationskarrierer, 5) stimulering af omstillingen til grøn energi ved at gennemføre den strategiske forsknings- og innovationsdagsorden for EFR-pilotprojektet om grøn brint, 6) styrkelse og anerkendelse af betydningen af forskningsforvaltningskapaciteter og 7) udvikling af en ny EFR-overvågnings- og evalueringsramme.

⁵ COM(2024) 490.

- (8) Anden politikdagsorden for EFR 2025-2027 bygger på denne tilgang og er udformet med henblik på at bidrage til at styrke de nationale FoI-systemer og tackle de komplekse globale udfordringer, som Europa står over for. Med udgangspunkt i de prioriterede områder for en fælles indsats i pagten for FoI og gennemførelsen af den første politikdagsorden for EFR 2022-2024 fastlægges 11 langsigtede strukturelle EFR-politikker og otte konkrete EFR-aktioner som defineret i denne henstillings punkt 1. Disse er resultatet af en omfattende fælles skabelsesproces inden for EFR-forummet, som har fokuseret på indholdet af de strukturelle EFR-politikker og EFR-aktionerne. Desuden har ERAC bidraget ved tidligt at yde strategisk rådgivning om behovet for en politisk fortælling om EFR, om strukturen i politikdagsordenen for EFR 2025-2027, om at sikre, at mindst halvdelen af medlemsstaterne forpligter sig til at gennemføre dagsordenen, og om nødvendigheden af at formidle ambitionerne, målene og prioriteterne bedre. Målet er at påbegynde gennemførelsen heraf i 2025. Politikdagsordenen for EFR 2025-2027 sikrer kontinuitet i de igangværende politikker under den første dagsorden, tackler EFR's centrale langsigtede mål og har den fleksibilitet, der er nødvendig for at reagere på nye strategiske behov. Den bør øge synligheden af og øge bevidstheden om EFR, dets mål og dets aktioner,

HENSTILLER FØLGENDE:

1. Medlemsstaterne vedtager politikdagsordenen for EFR 2025-2027, der omfatter 11 strukturelle EFR-politikker og otte EFR-aktioner. EFR-strukturpolitikker er langsigtede aktiviteter, der er forankret i nationale og europæiske politikker og FoI-systemer, og som kræver en indsats ud over den treårige cyklus i politikdagsordenen for EFR. De har en treårig arbejdsplan for at sikre gennemførelsen af foranstaltninger til opnåelse af den forventede langsigtede virkning. EFR-aktioner er konkrete, politikdrevne og målrettede med henblik på at skabe væsentlig merværdi for EU, medlemsstaterne, associerede lande og interessenter, og de skal gennemføres inden for den treårige politikdagsorden. Alle forslag til EFR-strukturpolitikker og EFR-aktioner for perioden 2025-2027 er nærmere beskrevet i bilaget.

2. Medlemsstaterne gennemfører de strukturpolitikker og aktioner, der er fastsat i politikdagsordenen for EFR 2025-2027 på frivillig basis og på grundlag af princippet om variabel geometri med Kommissionen og, hvor det er relevant, i koordinering med de associerede lande og interessenterne i overensstemmelse med de fire prioriterede områder for en fælles indsats i pagten for FoI. Disse strukturpolitikker og aktioner fokuserer på i) at skabe en klar merværdi på nationalt og europæisk plan, ii) at skabe en virkning ved at producere specifikke resultater og håndgribelige resultater inden for tre år, iii) at bygge på konstant samskabelse mellem medlemsstaterne, Kommissionen og, hvor det er relevant, associerede lande og interessenter, iv) at være selvstændig med én hovedaktivitet og v) at blive gennemført på frivillig basis og med variabel geometri, hvilket giver mulighed for fleksibilitet med hensyn til, i hvilket omfang landene kan inddrages. EFR-strukturpolitikkerne og EFR-aktionerne bør sikre, at mindst halvdelen af medlemsstaterne deltager i gennemførelsen heraf.
3. EFR-strukturpolitikkerne og EFR-aktionerne opstillet efter prioriterede områder som fastsat i pagten for FoI i Europa er følgende:

PRIORITERET OMRÅDE 1: UDDYBNING AF ET VELFUNKTERENDE INDRE MARKED FOR VIDEN

Et effektivt, virkningsfuldt og velfungerende indre marked for viden, der bygger på fri bevægelighed for forskere, viden og data samt hjernecirkulation, er afgørende for at opbygge et mere effektivt og inklusivt europæisk FoI-system. Det sikrer, at indsatsen og investeringerne anvendes effektivt, og skaber den kritiske masse, der er nødvendig for at være effektiv. For at styrke EU's konkurrenceevne er det vigtigt at styrke EU's internationale position og videnskabelige lederskab ved at udføre banebrydende FoI i hele FoI-kæden, herunder grundforskning og anvendt forskning, og ved at øge EU's tiltrækningskraft over for globale talenter, fastholde talenter i EU og afhjælpe fragmenteringen af EFR.

Kommissionen og medlemsstaterne vil i koordination med de associerede lande og interesseorganisationer, hvor det er relevant, fortsætte arbejdet med denne prioritet gennem følgende EFR-strukturpolitikker:

- fremme af åben videnskab gennem deling og videreanvendelse af data, herunder gennem den europæiske åbne videnskabscloud (EOSC)
- styrkelse af bæredygtigheden, tilgængeligheden og modstandsdygtigheden af forskningsinfrastrukturer i EFR
- styrkelse af ligestilling mellem kønnene og inklusivitet i EFR, navnlig med en intersektionel tilgang
- forskerkarrierer gøres mere attraktive og bæredygtige, og mobiliteten støttes
- reform af forskningsvurdering
- opskalering af kapacitet og aktiviteter til udnyttelse af viden
- gennemførelse af den globale tilgang til FoI.

Der foreslås følgende EFR-aktioner for de næste tre år:

- anvendelse af lighed inden for åben videnskab
- fremme af det europæiske S4P-økosystem (Science for Policy)
- fremme og fremskyndelse af ansvarlig brug af kunstig intelligens inden for videnskab i EU
- forbedring af forskningssikkerheden.

PRIORITERET OMRÅDE 2: HÅNDTERING I FÆLLESSKAB AF DEN GRØNNE OMSTILLING OG
DIGITALISERINGEN OG ANDRE UDFORDRINGER MED INDVIRKNING PÅ SAMFUNDET OG
FORØGELSE AF SAMFUNDETS DELTAGELSE I EFR

For at EFR kan bidrage til at styrke konkurrenceevnen, forbedre livskvaliteten for borgerne i EU og tackle samfundsmæssige udfordringer, herunder den grønne og den digitale omstilling, bør den skabe synergier med andre politikker for at udvikle holistiske tilgange. Investeringer i FoI bør give værdifulde resultater, der anvendes og udbredes af markedet, og bør øge de videnskabelige fremskridt og virkninger for så vidt angår håndteringen af samfundsmæssige behov.

Følgende EFR-strukturpolitikker er udpeget som de centrale tilgange til at håndtere dette prioriterede område:

- videreudvikling af den strategiske energiteknologiplan (SET-planen) til et centralt tematisk element i EFR
- forbedring af forbindelsen mellem FoI og videregående uddannelse inden for EFR og udnyttelse af det fulde potentiale i de europæiske FoI-økosystemer
- styrkelse af tilliden til videnskaben gennem borgerdeltagelse, engagement og formidling af videnskab.

Der foreslås følgende EFR-aktioner for de næste tre år:

- fremskyndelse af FoI-investeringer med henblik på Europas industrielle omstilling og konkurrencedygtige bæredygtighed
- fremskyndelse af nye metoder til fremme af biomedicinsk forskning og kontrol med lægemidler og medicinsk udstyr
- udvikling af en sammenhængende og koordineret ramme for en europæisk tilgang til integritet og etik inden for FoI i lyset af nye udfordringer.

PRIORITERET OMRÅDE 3: BEDRE ADGANG TIL EKSPERTISE INDEN FOR FORSKNING OG INNOVATION I HELE UNIONEN OG BEDRE INDBYRDES FORBINDELSER MELLEM INNOVATIONSØKOSYSTEMER I HELE UNIONEN

Forskningsekspertise findes overalt i Europa, hos forskere i alle aldre, inden for alle discipliner og i alle sektorer. Dens fulde potentiale udnyttes endnu ikke, og det skyldes betydelige forskelle i mulighederne for forskere og innovatorer i EFR.

Følgende EFR-strukturpolitik er udpeget som en central tilgang til at håndtere dette prioriterede område:

- forbedring af EU's adgang til ekspertise.

Der foreslås følgende EFR-aktion for de næste tre år:

- styrkelse af FoI: en ny æra inden for forskningsforvaltning.

PRIORITERET OMRÅDE 4: FREMME AF SAMORDNEDE INVESTERINGER OG REFORMER INDEN FOR FORSKNING OG INNOVATION

Da EU fokuserer på nøgleområder med henblik på fremtidig konkurrenceevne, bæredygtighed og velfærd, ville det være kontraproduktivt at duplikere, erstatte eller fragmentere investeringer og initiativer inden for FoI. Tværnationalt samarbejde øger effektiviteten ved at samle ressourcer og dermed opnå en kritisk masse og øge de afsmittende virkninger af viden for at fremme FoI. For at sikre, at disse investeringer er effektive og virkningsfulde, vil det i nogle tilfælde også være nødvendigt at udforme, gennemføre og overvåge strukturreformer i de nationale forsknings- og innovationssystemer (FoI-systemer). Formålet med disse reformer er at øge den videnskabelige ekspertise, forankre en kultur med udnyttelse af forskningsresultater, styrke forbindelserne mellem videnskab og erhvervsliv og i højere grad målrette politikker til støtte for innovation i erhvervslivet.

Der foreslås ingen specifikke EFR-strukturpolitikker eller -aktioner under dette mål.

Europa-Kommissionen og medlemsstaterne er dog fast besluttet på at fortsætte deres tætte samarbejde, som er baseret på en række eksisterende instrumenter. Mere præcist forventes gennemførelsen af FoI-foranstaltningerne under EU's genopretnings- og resiliensfacilitet at styrke den nationale FoI-kapacitet, navnlig i lande, der fortsat halter bagefter.

Gennem det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker gennemfører Kommissionen en tilbundsgående analyse af de nationale FoI-systemer og udsteder landespecifikke henstillinger om, hvordan de enkelte landes innovationspotentiale kan styrkes. Kommissionen overvåger derefter medlemsstaternes politiske reaktioner for at vurdere de fremskridt, der gøres med hensyn til at afhjælpe de identificerede mangler inden for FoI. Medlemsstaterne og, hvor det er relevant, de associerede lande kan for at støtte deres bestræbelser på at forbedre deres FoI-systemer gennem reformer modtage ekspertstøtte som led i faciliteten til understøtning af politikker under Horisont 2020, et instrument, der har vist sig at være yderst nyttigt til at forbedre den politiske beslutningstagning og identificere reformveje, og den bilaterale styrkede politikdialog med medlemsstaterne og, hvor det er relevant, med associerede lande, om fælles aftalte FoI-emner.

4. Den etablerede samarbejdsramme inden for ERAC, der giver klare strategiske råd og retningslinjer for FoI, og inden for EFR-forummet, der er ansvarligt for at styrke koordineringen hen imod en effektiv gennemførelse af politikdagsordenen for EFR, bør opretholdes som en central mekanisme for styring af EFR. Den næste politikdagsorden for EFR 2025-2027 bør også blive gennemført som en inkluderende og gennemsigtig proces på tværs af alle forvaltningsniveauer for at fremme fælles skabelse af og ejerskab til dagsordenen. EFR-forummet bør fortsat udpege nye udfordringer uden for aktiviteterne i politikdagsordenen for EFR 2025-2027, som kræver samarbejde på tværs af landegrænser, og som er omfattet af pagten for FoI, f.eks. en opfølgning på friheden til videnskabelig forskning og styrkelse af Europas videnskabelige lederskab.

5. EFR-strukturpolitikker og -aktioner bør gennemføres af medlemsstaterne på frivillig basis og på grundlag af princippet om variabel geometri i overensstemmelse med punkt 2 i denne henstilling. Det henstilles til medlemsstaterne at inddrage deres regioner og nationale interessenter for at støtte gennemførelsen af politikdagsordenen for EFR 2025-2027. Koordineret gennemførelse bør sikre aktiv og bred inddragelse af interessenter på EU-plan på tværs af hele spektret, fra forskning til innovation og markedsudbredelse. Kategorierne af interessenter i EFR-forummet bør revideres for at undersøge, hvad der er den optimale repræsentation af de forskellige interesser, navnlig den private sektor og civilsamfundet.
6. Medlemsstaterne og Europa-Kommissionen bør fortsat støtte fuld inddragelse af lande, der er associeret med Horisont Europa-programmet, og paraplyinteressentorganisationer på EU-plan i gennemførelsen af politikdagsordenen for EFR 2025-2027.
7. FoI-investeringer i EU lever ikke op til forventningerne og ligger fortsat under investeringsniveauet hos mange af EU's globale konkurrenter. I øjeblikket bruger EU ca. 2,3 % af sit BNP på FoI, hvilket er langt under det FoI-mål på 3 %, der blev fastsat i Barcelonaerklæringen i 2002. For at imødegå den mangesidede udfordring med at nå målet på 3 % af BNP er der behov for fornyet politisk engagement, som kan sætte skub i de offentlige og private FoI-investeringer inden for rammerne af de disponible midler. Der er også behov for yderligere reformer for at forbedre de nationale FoI-økosystemer og maksimere virkningen af en stigning i investeringerne i FoI. Ud over det prioriterede område i pagten for FoI "Fremme af samordnede investeringer og reformer inden for forskning og innovation" bør medlemsstaterne og Kommissionen fortsætte deres bestræbelser i denne retning.

8. Europa-Kommissionen bør fortsætte med at gennemføre den EFR-overvågningsmekanisme, der er skitseret i pagten for FoI i Europa, og som er beskrevet i rammen for den fremtidige EFR-overvågningsmekanisme, som Kommissionen forelagde Rådet den 10. juni 2022⁶. EFR-overvågningsmekanismen vil vurdere fremskridtene hen imod EFR's prioriteter, som defineret i pagten for FoI. EFR-overvågningsmekanismen bør bestå af:

- 1) en EFR-resultattavle til overvågning af fremskridtene hen imod EFR-målene på både EU-plan og nationalt plan, som ajourføres regelmæssigt
- 2) en EFR-overvågningsrapport hvert tredje år fra Kommissionen til Rådet med henblik på revision af gennemførelsen af politikdagsordenen for EFR
- 3) EFR-landerapporter hvert tredje år med henblik på revision af landenes fremskridt med gennemførelsen af politikdagsordenen for EFR, idet det sikres, at medlemsstaterne ikke pålægges yderligere byrder.

Medlemsstaterne bør fortsat udveksle oplysninger om EFR, navnlig ved at levere data og oplysninger via EFR-politikplatformen. Medlemsstaterne bør også fremme gennemførelsen af EFR-strukturpolitikker og EFR-aktioner og relevante resultater i deres lande ved at trække på den støtte, der er til rådighed.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Rådets vegne
Formand

⁶ 9578/22.

BILAG

Detaljeret redegørelse for EFR-strukturpolitikker og EFR-aktioner

Forslagene til EFR-strukturpolitikker og EFR-aktioner er nærmere beskrevet i den rækkefølge, der er anført nedenfor. I det omfang *sådanne politikker og aktioner fører til finansieringsbehov fra EU-budgettet, er en sådan finansiering begrænset til de midler, der er til rådighed under den nuværende flerårige finansielle ramme for 2021-2027.*

EFR-strukturpolitikker

- Fremme af åben videnskab gennem deling og videreanvendelse af data, herunder gennem den europæiske åbne videnskabscloud (EOSC)
- Styrkelse af bæredygtigheden, tilgængeligheden og modstandsdygtigheden af forskningsinfrastrukturer i EFR
- Styrkelse af ligestilling mellem kønnene og inklusivitet i EFR, navnlig med en intersektionel tilgang
- Forskerkarrierer gøres mere attraktive og bæredygtige, og mobiliteten støttes
- Reform af forskningsvurdering
- Opskalering af kapacitet og aktiviteter til udnyttelse af viden
- Gennemførelse af den globale tilgang til FoI
- Videreudvikling af den strategiske energiteknologiplan (SET-planen) til et centralt tematisk element i EFR
- Forbedring af forbindelsen mellem FoI og videregående uddannelse inden for EFR og udnyttelse af det fulde potentiale i de europæiske FoI-økosystemer

- Styrkelse af tilliden til videnskaben gennem borgerdeltagelse, engagement og formidling af videnskab
- Forbedring af EU's adgang til ekspertise

EFR-aktioner

- Anvendelse af lighed inden for åben videnskab
- Fremme af det europæiske S4P-økosystem (Science for Policy)
- Fremme og fremskyndelse af ansvarlig brug af kunstig intelligens inden for videnskab i EU
- Forbedring af forskningssikkerheden
- Fremskyndelse af FoI-investeringer med henblik på Europas industrielle omstilling og konkurrencedygtige bæredygtighed
- Fremskyndelse af nye metoder til fremme af biomedicinsk forskning og kontrol med lægemidler og medicinsk udstyr
- Udvikling af en sammenhængende og koordineret ramme for en europæisk tilgang til integritet og etik inden for FoI i lyset af nye udfordringer
- Styrkelse af FoI: en ny æra inden for forskningsforvaltning

EFR-strukturpolitikker

1. FREMME AF ÅBEN VIDENSKAB Gennem deling og videreanvendelse af data, herunder gennem den europæiske åbne videnskabscloud (EOSC)

Mål

- Praksis og færdigheder inden for åben videnskab belønnes og formidles gennem undervisning og bliver den "nye norm".

- Standarder, værktøjer og tjenester gør det muligt for forskere at finde, få adgang til, videreanvende og kombinere resultater.
- Der etableres og vedligeholdes en fællesskabsdrevet infrastruktur, der muliggør åben deling af videnskabelige resultater.
- Europa fører an hen imod et net af FAIR⁷-forskningsdata med etablerede forbindelser til andre dataområder.
- Forskere får bedre retlige betingelser og ressourcer til at få adgang til og videreanvende offentligt finansierede forskningsresultater og anvende publikationer og data til videnskabelige formål.

Beskrivelse

Denne strukturpolitik har til formål at opnå en væsentlig forbedring på tværs af forskersamfund og forskningsinfrastrukturer i Europa. Den vil søge at skabe en bedre EU-retlig ramme for åben deling, problemfri adgang og pålidelig videreanvendelse af forskningsdata og andre digitale forskningsobjekter, der anvendes og produceres i løbet af forskningslivscyklussen. Eksempler på aktiviteter er:

- fremme det europæiske forskersamfunds anvendelse af EU-knudepunktet for den europæiske åbne videnskabscloud (EOSC)
- støtte udvidelsen af EOSC-sammenslutningen med flere knudepunkter og sikre dens skalerbarhed gennem fælles standarder og anvendelsespolitikker for EOSC-sammenslutningen fra 2025
- gennemføre yderligere høringer af interessenter og indsamle mere dokumentation om identificerede politiske muligheder for at gøre EU's lovgivningsramme for ophavsret og data egnet til forskning
- udvide EOSC-overvågningsrammen med avancerede metoder, så det bliver muligt at vurdere virkningen af relaterede politikker og praksisser.

⁷ Findable, accessible, interoperable and reusable (søgbare, tilgængelige, interoperable og genanvendelige).

Forventede resultater

- En EOSC-sammenslutning af høj værdi udvikles og udbredes yderligere.
- Mængden og produktiviteten af FAIR-forskningsdata øges i Europa.
- Der udpeges områder for foranstaltninger og initiativer til at muliggøre en EU-ramme for ophavsret og data, der er egnet til forskning.
- Virkningen af politikker og praksis inden for åben videnskab vurderes på grundlag af en platform for åben videnskabspolitik.

2. STYRKELSE AF BÆREDYGTIGHEDEN, TILGÆNGELIGHEDEN OG MODSTANDSDYGTIGHEDEN AF FORSKNINGSINFRASTRUKTURER I EFR

Mål

- Styrkede forskningsinfrastruktur tjenester, der er bedre tilpasset brugernes behov i forbindelse med aktuelle og nye videnskabelige, teknologiske og innovationsmæssige udfordringer og EU's politiske prioriteter.
- Styrkelse af det europæiske økosystem for forskningsinfrastrukturer, herunder gennem konsolidering af eksisterende forskningsinfrastrukturer og identifikation af nye forskningsinfrastrukturprojekter, der udfylder huller.
- Mere integrerede og bæredygtige ordninger for at styrke adgangen til forskningsinfrastrukturer og deres tjenester, navnlig for forskere og innovatorer på tværs af EFR.
- Øget indvirkning på forskning og samfund og styrket engagement med industrien.
- Bedre forbindelser og, hvor det er relevant, interoperabilitet mellem forskellige typer infrastrukturer (forskningsinfrastrukturer, teknologiinfrastrukturer, e-infrastrukturer og datainfrastrukturer).
- Tilskyndelse til større inddragelse af interessenter i forskningsinfrastrukturers aktiviteter.

Beskrivelse

Denne strukturpolitik sikrer åbenhed, tilgængelighed og sikkerhed for bæredygtige forskningsinfrastrukturer i verdensklasse for forskere og innovatorer på tværs af EFR, og den videreudvikler og konsoliderer forskningsinfrastrukturene, deres integrerende funktion i FoI-økosystemet og deres potentiale til at tackle EU's prioriteter. En langsigtet strategi vil strømline forskningsinfrastrukturlandskabet og identificere og prioritere de forskningsinfrastruktur tjenester og -teknologier, der er nødvendige for at styrke EU's videnskabelige og teknologiske konkurrenceevne og strategiske autonomi og dets evne til at løse samfundsmæssige udfordringer.

- Udvikling af en langsigtet strategi for forskningsinfrastrukturer.
- Gennemførelse af klar overvågning af de forskellige forskningsinfrastrukturers præstationer.
- Gennemførelse af en klar analyse af den finansielle støtte til forskningsinfrastrukturene.
- Gennemførelse af en strategisk landskabsanalyse for forskningsinfrastrukturer i Europa.

Forventede resultater

- **Fra langvarige og tilbagevendende aktiviteter:** 1) en langsigtet EU-strategi for forskningsinfrastrukturer, herunder en ny strategisk tilgang til EU-støtte til forskningsinfrastrukturer, 2) en ESFRI-køreplan 2026 og nøgleelementer for landskabsanalysen for 2028, 3) overvågning af ESFRI's milepæle og 4) inddragelse af interessenter (rapporter om arrangementer og aktiviteter).
- **Fra kortvarige aktiviteter, rapporter med anbefalinger vedrørende:** 1) finansiering, herunder synergier med national og regional finansiering samt finansiering fra EU og andre kilder, 2) internationalt samarbejde under hensyntagen til forskningssikkerhed, 3) en konsekvensanalyse af ESFRI, 4) modstandsdygtighed og grønnere europæiske forskningsinfrastrukturer og 5) yderligere styrkelse af europæiske forskningsinfrastrukturer som en del af økosystemet for forskningsinfrastrukturer.

3. STYRKELSE AF LIGESTILLING MELLEM KØNNENE OG INKLUSIVITET I EFR, NAVNLIG MED EN INTERSEKTIONEL TILGANG

Mål

- Uddybe den politiske dialog og koordineringen af politikker og aktioner mellem medlemsstater og, hvor det er relevant, associerede lande og interessenter om ligestilling mellem kønnene og inklusivitet, navnlig med en intersektionel tilgang, i FoI, herunder institutionelle/strukturelle ændringer gennem inklusive ligestillingsplaner, integration af kønsdimensionen i FoI-indhold, bekæmpelse af kønsbaseret vold og udvikling af kønsbudgettering.
- Fremme ligestilling mellem kønnene og inklusivitet, navnlig med en intersektionel tilgang, inden for FoI gennem anvendelse og videreudvikling af eksisterende anbefalinger og værktøjer.
- Forbedre dataindsamling, overvågning og evaluering af ligestilling mellem kønnene og inklusivitet, navnlig med en intersektionel tilgang, inden for FoI med henblik på at identificere vellykket praksis og udfordringer og eventuelle mangler, der skal afhjælpes gennem fremtidige politikker og foranstaltninger.
- Mindske geografiske forskelle i håndteringen af ligestilling mellem kønnene og inklusivitet, navnlig med en intersektionel tilgang, på tværs af medlemsstater og, hvor det er relevant, associerede lande.
- Opnå en øget deltagelse af kvinder og underrepræsenterede forskere, forbedre kvaliteten af arbejds- (og studie)forhold, og sikre ligestilling mellem kønnene, kønsbalance, lige muligheder og inklusivitet for alle forskere fra alle baggrunde, herunder underrepræsenterede og marginaliserede grupper, mere retfærdig rekruttering, forfremmelse og budgettildeling, adgang til foranstaltninger til opnåelse af balance mellem arbejdsliv og privatliv, sikrere miljøer uden kønsbaseret vold, bedre kønsbalance i beslutningstagende stillinger samt upartiske FoI-resultater af højere kvalitet.

Beskrivelse

Denne strukturpolitik vil forbedre kvaliteten og den samfundsmæssige relevans af FoI, bidrage til at tiltrække og fastholde mere forskelligartede talenter i Europas FoI-system og være med til at sikre, at alle kan maksimere deres potentiale, hvilket vil vise, at EU fortsat er førende på internationalt plan med hensyn til at sikre ligestilling mellem kønnene og inklusivitet, navnlig med en intersektionel tilgang, inden for FoI.

Forventede resultater

- Udarbejde en overvågnings- og evalueringstilgang til effektiv gennemførelse af inklusive ligestillingsplaner.
- Udvikle retningslinjer for gennemførelse af en intersektionel tilgang i FoI-politik, herunder indsamling, udvælgelse og analyse af indikatorer.
- Udforme en overvågnings- og evalueringsstrategi, der øger udbredelsen af integrationen af kønsdimensionen i FoI-indhold.
- Forbedret mekanisme til integration af kønsaspektet med henblik på synergier med andre EFR-aktioner på EU-plan og nationalt plan.
- Gennemføre adfærdskodeksen til bekæmpelse af kønsbaseret vold inden for FoI, som er udviklet under aktion 5 i politikdagsordenen for EFR 2022-2024.
- Udvikle principper for kønsbudgettering og sporing af udgifter inden for FoI.

4. FORSKERKARRIERER GØRES MERE ATTRAKTIVE OG BÆREDYGTIGE, OG MOBILITETEN STØTTES

Mål

- Fremme anerkendelsen af forskerhvervene og interoperabiliteten og sammenligneligheden af forskerkarrierer på tværs af sektorer og medlemsstater i overensstemmelse med Rådets henstilling om en europæisk ramme for at tiltrække og fastholde forsknings-, innovations- og iværksættertalenter i Europa.
- Forbedre ansættelses- og arbejdsvilkårene, herunder aspekter vedrørende åben, gennemsigtig og meritbaseret rekruttering.
- Styrke forskernes færdigheder for at fremme tværsektorielle og tværfaglige karrierer.
- Støtte bedre karriereudvikling og -forløb og udformning af nye investeringsveje for at mindske usikkerhed og udvide spektret af karrieremuligheder.
- Arbejde hen imod en mere afbalanceret cirkulation af talenter, herunder tværsektorielle strømme.
- Sikre effektive og pålidelige data fra Observationscentret for Forsknings- og Innovationskarrierer (ReICO).
- Skabe synergier med andre relaterede EFR-aktioner og relaterede nuværende og fremtidige EU-initiativer, navnlig dem, der støtter forskeres mobilitet inden for Europa, f.eks. Kommissionens pakke om mobilitet for færdigheder og talent.

Beskrivelse

Strukturpolitikken har til formål at gøre forskerkarrierer i Europa mere attraktive og bæredygtige ved at støtte EU's, medlemsstaternes og, hvor det er relevant, associerede landes og interessenters fælles gennemførelse af alle aktioner, der udspringer af aktion 4 i politikkedagsordenen for EFR 2022-2024, og ved at overvåge resultaterne af gennemførelsen af disse initiativer og reformer på stedet. Aktionen vil omfatte udveksling af god praksis, udarbejdelse af retningslinjer og anbefalinger samt bidrag til konsolideringen af ReICO.

Forventede resultater

- Retningslinjer, der er udarbejdet i fællesskab, for gennemførelsen af Rådets henstilling om en europæisk ramme for at tiltrække og fastholde forsknings-, innovations- og iværksættertalenter i Europa, for job af bedre kvalitet og for et mere velfungerende forskningsarbejdsmarked.
- Et praksisfællesskab til udveksling af erfaringer og styrkelse af forskerkarrierer på europæisk, nationalt, regionalt og organisatorisk plan.
- Et konsolideret ReICO, som inddrager relevante aktører uden for FoI-fællesskabet, og afhjælpning af mangler i fællesskab.
- Anbefalinger til bedre karriereudvikling og karrierefremskridt, herunder europæiske fastansættelsesmodeller og tilhørende vurderings- og finansieringsmekanismer.
- Investeringsveje, der er udarbejdet i fællesskab, og som samler og koordinerer kræfter og udformer initiativer til at mindske usikkerhed og lette karriereforløb i ikkeakademiske forskningskarrierer.

5. REFORM AF FORSKNINGSVURDERING

Mål

- Gennemføre institutionelle ændringer for at forbedre forskningsvurderingen.
- Måle niveauet af fremskridt med reformerne af forskningsvurderingen.
- Øge kendskabet til og bevidstheden om reformer.
- Kortlægge mangler i reformerne, eventuelle begrænsende eller blokerende faktorer og yderligere foranstaltninger, der er nødvendige.
- I sidste ende bidrage til at øge forskningens kvalitet, præstationer og indvirkning og dermed gøre forskerkarrierer mere attraktive.

Beskrivelse

Den måde, hvorpå forskningsprojekter, forskere, forskningsenheder og forskningsinstitutioner i øjeblikket vurderes, er stadig i høj grad baseret på et begrænset antal forskningsresultater og -aktiviteter, hovedsagelig publikationer, og domineres af en uhensigtsmæssig anvendelse af flere indikatorer og metoder til måling af forskningens kvalitet, præstationer og indvirkning.

- Identifikation og omfattende deling af god praksis, værktøjskasser og anbefalinger med henblik på forskningsvurdering.
- Kommissionen, Coalition for Advancing Research Assessment (CoARA) og medlemsstaterne tilrettelægger internationale dialoger og arrangementer med henblik på formidling og gensidig læring.
- Reformer af forskningsvurdering gennemføres i forskningsinstitutioner.
- Der gennemføres en undersøgelse for at identificere de ændringer, der er foretaget i de nationale rammer, de ændringer, der er gennemført af forskningsinstitutioner, og de ændringer, der forventes som følge af handlingsplanerne fra underskriverne af aftalen om reform af forskningsvurdering.
- Der føres fortsat nationale dialoger mellem nationale myndigheder og forskningsorganisationer.

Forventede resultater

- Viden, bevidsthed og engagement i praksis og reformer inden for forskningsvurdering under CoARA, forskningsorganisationer (herunder forskende, forskningsfinansierende og forskningsvurderende organisationer), nationale myndigheder og EU-institutioner.
- Støtte til og kortlægning og analyse af de ændringer, der er foretaget i de nationale rammer og i de enkelte forskningsinstitutioner.
- Identifikation af eventuelle resterende mangler i reformerne og af eventuelle foranstaltninger, der stadig er nødvendige på alle niveauer (institutionelt, nationalt og europæisk).

6. OPSKALERING AF KAPACITET OG AKTIVITETER TIL UDNYTTELSE AF VIDEN

Mål

- Styrke videnuudnyttelse og -udbredelse, færdigheder og faglig støtte.
- Forbedre adgangen til og anvendelsen af intellektuelle aktiver og data, der stammer fra forskning og innovation.
- Konsolidere videnuudnyttelseskulturen.

Beskrivelse

EU står over for udfordringer med at omsætte forsknings- og innovationsresultater til samfundsmæssig anvendelse og økonomisk værdi og med at bevare værdi i EU, hvilket er afgørende for det indre markeds funktion. Denne strukturpolitik vil søge at lukke huller i det europæiske videnlandskab ved at

- opbygge formidlers kapacitet til at styrke forbindelserne mellem den akademiske verden, erhvervslivet og de offentlige myndigheder
- forbedre adgangen til og beskyttelsen af intellektuelle aktiver, navnlig gennem ansvarlig licensudstedelse og en fælles datastyringstilgang
- styrke udnyttelseskapaciteten og færdighederne hos aktører inden for FoI, herunder forskningsinstitutter og finansieringsorganisationer
- øge anvendelsen af resultater fra tværfaglig forskning, herunder samfundsvidenskab, kunst og humaniora
- forbedre målerammen til at indfange den bredere samfundsmæssige værdi, der skabes.

Forventede resultater

- En europæisk ordning for principper for ansvarlig licensudstedelse og en fælles datastyringstilgang for at fremme øget tværsektorielt samarbejde og fordele for både virksomheder og samfund, under hensyntagen til forskningssikkerheden.
- "Læringslaboratorier med henblik på værdiskabelse" for at udvikle færdigheder inden for videnudnyttelse og iværksætteri gennem målrettet uddannelse, peerlæring og kontakt med rollemodeller.
- Politiske retningslinjer for at øge og fremskynde udbredelsen af FoI-resultater af tværfaglig karakter i det europæiske forskningsrum på grundlag af en baggrundsundersøgelse udført af Kommissionen og arbejdet med at skabe et særligt fællesskab.
- En omfattende måleramme, der omfatter det brede spektrum af videnudnyttelsesaktiviteter med det formål at overvåge EFR's resultater på dette område.

7. GENNEMFØRELSE AF DEN GLOBALE TILGANG TIL FOI

Mål

- Sikre, at politikdagsordenen for EFR 2025-2027 omfatter den internationale dimension som et tværgående, langsigtet og grundlæggende kendetegn ved økosystemet for FoI.
- Forbedre grænsefladen mellem videnskab, politik og diplomati.
- Håndtere globale udfordringer og samtidig beskytte Unionens, medlemsstaternes og, hvor det er relevant, associerede landes strategiske interesser, værdier og principper.
- Fremme lige vilkår på EU-niveau i det internationale samarbejde inden for FoI.
- Uddybe kendskabet til bilateralt samarbejde ledet af medlemsstaterne og, hvor det er relevant, de associerede lande med tredjelande.

Beskrivelse

På baggrund af de grundlæggende ændringer i det geopolitiske, videnskabelige og teknologiske miljø bør EU blive mere strategisk med hensyn til at udnytte styrken i det internationale samarbejde inden for forskning og innovation og også til at fremme fælles EU-principper og -værdier.

Denne strukturpolitik vil blive videreført gennem aktiviteter og drøftelser i EFR-forummets stående undergruppe om den globale tilgang til FoI:

- regelmæssig kortlægning af bi- og multilateralt videnskabeligt samarbejde mellem medlemsstater og, hvor det er relevant, associerede lande og interessenter
- fremme af synergier med andre EU-programmer og -initiativer som f.eks. Global Gateway
- koordinering af og tilpasning til andre EFR-aktioner, f.eks. den foreslåede aktion vedrørende forskningssikkerhed
- levering af input til og vejledning om, hvordan den internationale dimension af det næste rammeprogram kan styrkes.

Forventede resultater

- En europæisk ramme for videnskabsdiplomati (2025).
- En køreplan for multilateral dialog om værdier og principper for internationalt samarbejde inden for forskning og innovation (2025).
- Nye pilotinitiativer under Team Europe-tilgangen, der omfatter Latinamerika og Caribien fra 2025 og Indien fra 2026. En udvidelse af de nuværende Team Europe-tilgange til Afrika og Kina.
- En udtalelse om, hvordan man tilrettelægger internationale FoI-samarbejdsaktiviteter med tredjelande under det næste rammeprogram.

8. VIDEREUDVIKLING AF DEN STRATEGISKE ENERGITEKNOLOGIPLAN (SET-PLANEN) TIL ET CENTRALT TEMATISK ELEMENT I EFR

Mål

- Uddybe forbindelserne mellem FoI-samfundet og industrien for at støtte udbredelsen af innovationer inden for ren energi uden at øge den administrative byrde.
- Udforme fælles tilgange til tværgående spørgsmål, herunder kompetenceudvikling, forskning og innovation, der er skræddersyet til samfundsmæssige behov, digitalisering samt markedsudbredelse og markedstilgængelighed.
- Revidere det nuværende teknologiske anvendelsesområde med henblik på om nødvendigt at foreslå nye relevante teknologier for ren energi.
- Forbedre samarbejdet mellem de europæiske teknologi- og innovationsplatforme og de europæiske industrialiancer.

Beskrivelse

Denne strukturpolitik vil bidrage til de overordnede EFR-mål ved at uddybe koordineringen mellem FoI-programmer og -initiativer inden for ren energi på EU-niveau, nationalt niveau og institutionelt niveau og ved at øge samarbejdet mellem aktører i hele Europa med henblik på at bidrage til de overordnede klima- og miljømål. Når den opdaterede SET-plan gøres til en strukturpolitik i den nye politikdagsorden for EFR, vil det desuden være en drivkraft for lancering og udvikling af nye centrale initiativer og bedre sammenkobling af FoI-mål for ren energi med det bredere FoI-perspektiv. En af aktionerne i EU's strategi for solenergi er f.eks. udarbejdelsen af en fælles strategisk FoI-dagsorden for solenergi sammen med medlemsstaterne. Yderligere planlagte aktiviteter omfatter:

- oprettelse af fem tværgående taskforcer, der skal udstede værktøjer og udkast til henstillinger om tværgående spørgsmål på tværs af SET-planen
- oprettelse af et arbejdsområde for brint med det formål at gennemføre EFR-pilotprojektet om grøn brint

- tilpasning af FoI-prioriteter mellem medlemsstaterne og EU, samtidig med at grænseoverskridende europæiske forskningscentre, universiteter og industrier fremmes gennem fælles aktioner.

Forventede resultater

- Tilpasning af alle områdespecifikke/teknologispecifikke strategiske forsknings- og innovationsdagsordener og gennemførelsesplaner for EU's nye prioriteter og udvikling af gennemførelsesplaner.
- Politiske anbefalinger med henblik på bedre inddragelse af følgende områder i SET-planens ramme for FoI på energiområdet: cirkularitet og materialesubstitution, FoI med henblik på samfundsmæssige behov, digitalisering, færdigheder og markedsudbredelse.
- Forbedret overvågning af fremskridt gennem SET-planens informationssystem.

9. FORBEDRING AF FORBINDELSEN MELLEM FOI OG VIDEREGÅENDE UDDANNELSE INDEN FOR EFR OG UDNYTTELSE AF DET FULDE POTENTIALE I DE EUROPÆISKE FOI-ØKOSYSTEMER

Mål

- Opnå bedre sammenhæng mellem strategier, politikker, programmer og finansiering inden for FoI og videregående uddannelse. Tættere samarbejde og dialog mellem disse to områder på EU-plan og på nationalt, regionalt og institutionelt plan.
- Opnå stærkere og mere forbundne regionale FoI-systemer og mindske den europæiske innovationskløft.
- Forbedre viden, indikatorer og værktøjer til gennemførelse af omfattende tværsektorielle strategier og dermed bringe innovation i overensstemmelse med bredere samfundsmæssige mål.
- Større bevidsthed om og forbedret komplementaritet mellem forskning og uddannelse.

- Mindske fragmenteringen og den regionale kløft inden for Europas FoI-landskab.
- Styrke samarbejdet mellem akademiske, offentlige og private enheder.

Beskrivelse

Denne strukturpolitik har til formål at skabe en struktureret og fokuseret udveksling inden for fællesskabet for at fremme en mere systematisk tilgang, herunder med hensyn til forvaltning og støtte, og inddrage repræsentanter for både forskning og videregående uddannelse. For at etablere solide partnerskaber mellem uddannelses- og FoI-aktører, der samarbejder om at etablere nye mekanismer og incitamenter til at mindske fragmenteringen og slå bro over den regionale kløft.

Forventede resultater

- Udarbejdelse af anbefalinger vedrørende udformning og gennemførelse af strategier på institutionelt, regionalt, nationalt og europæisk plan.
- Identifikation af de nuværende retlige hindringer på regionalt, nationalt og europæisk plan og af de principper og hovedkomponenter, der er nødvendige for udviklingen af den retlige ramme for indførelsen af den femte frihed, og anbefalinger til konsolidering af europæiske videregående uddannelsesinstitutioner i spidsen for den globale FoI.
- Fastlæggelse af politikker, mekanismer og incitamenter til fremme af et mere robust samarbejde mellem videregående uddannelsesinstitutioner og andre FoI-aktører.
- Køreplan for ambitioner vedtaget for strategisk tilpasning til EFR/det europæiske uddannelsesområde (vedrørende videregående uddannelse).

10. STYRKELSE AF TILLIDEN TIL VIDENSKABEN Gennem BORGERDELTAGELSE, ENGAGEMENT OG FORMIDLING AF VIDENSKAB

Mål

- Øge offentlighedens engagement i FoI, borgervidenskab og formidling af videnskab gennem fælles retningslinjer.
- Udvikle mere effektive mekanismer for et væsentligt, inklusivt offentligt engagement i FoI.
- Styrke forbindelserne mellem videnskab og samfundet på nationalt, regionalt og lokalt plan.
- Øge den videnskabelige forståelse og videnskabskapitalen gennem tættere forbindelser mellem det videnskabelige samfund og unge mennesker samt med personer, der ikke sædvanligvis beskæftiger sig med videnskab.

Beskrivelse

Denne strukturpolitik udgør en mangesidet tilgang, som har til formål at øge tilliden til videnskab og i forlængelse heraf til demokratisk regeringsførelse – med udgangspunkt i resultaterne af aktion 14 "Få videnskaben tættere på borgerne" i politikdagsordenen for EFR 2022-2024.

Forventede resultater

- Vejledende principper for inklusivt engagement: udvikle fælles tilgange til offentligt engagement i forskning og innovation samt formidling af videnskab.
- Aktiviteter, der forbinder forskere og unge: innovative metoder til effektivt og inklusivt at engagere og inddrage unge i videnskab ved at opfordre fagfolk til at levere bedste nationale praksis og bygge videre på arbejdet med at udvikle håndbøger og retningslinjer inden for rammerne af EU-finansierede projekter.
- Etablering af forbindelser mellem videnskab og borgere og tilrettelæggelse af aktiviteter, der forbinder og styrker lokale FoI-fællesskaber med forskellige interessenter og borgere omkring videnskab og dens rolle i samfundet.

- Gensidig læringsøvelse om tillid til videnskab og konsolidering og udveksling af viden om, hvordan man opbygger, måler og øger tilliden gennem offentligt engagement.
- En mekanisme og finansieringsordning, der er udformet med henblik på at opskalere bedste praksis for nationale initiativer vedrørende borgerdeltagelse og -inddragelse til EU-niveau.

11. FORBEDRING AF EU'S ADGANG TIL EKSPERTISE

Mål

- Forbedre adgangen til ekspertise i hele EU.
- Bidrage til en sammenhængende og synergetisk udformning og gennemførelse af EU's investeringer i FoI fra samhørighedspolitikken programmer og det 10. rammeprogram for FoI.
- Skabe tættere forbindelser mellem regionale myndigheder og initiativer under FoI-programmerne og skabe incitamenter til at iværksætte nationale initiativer, der supplerer dem på EU-plan.

Beskrivelse

Der er vedvarende flaskehalse med hensyn til at forbedre adgangen til ekspertise på tværs af EFR og opbygge stærkere synergier mellem samhørighedspolitikken, nationale og regionale programmer og Horisont Europa. Strukturpolitikken tackler disse flaskehalse ved at styrke samarbejdet mellem de involverede organer, der forvalter Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Horisont Europa på nationalt plan og EU-plan.

- Videreførelse af arbejdet i RIMA-undergruppen under EFR-forummet for at samle nationale FoI-myndigheder og forvaltningsmyndigheder for samhørighedspolitikken programmer med det formål at lette udvekslingen af oplysninger om resultater og praksis fra EU-initiativer.

Forventede resultater

- Udarbejdelse af anbefalinger vedrørende forbedring af adgangen til ekspertise og sikring af sammenhæng og synergier mellem programmer.
- Statusrapport om gennemførelsen af anbefalingerne fra RIMA's fase 1-undersøgelse under den nuværende retlige ramme (f.eks. kommunikation, kapacitetsopbygning, langsigtet planlægning, datatilgængelighed og databaseret tilgang, gennemførelsesregler og koordineringsmodeller mellem de to grupper).
- Rådgivning om opbygning af stærkere synergier i fremtiden mellem samhørighedspolitikken, navnlig om intelligent specialisering, samtidig med at der anvendes synergier med foranstaltninger, der finansieres under udvidelsesdelen af programmet og rammeprogrammet.
- Udveksling af bedste praksis for at forbedre adgangen til ekspertise, navnlig nationale politikker, aktioner og instrumenter, der letter adgangen til videnskabelige netværk og innovationsnetværk, og politiske forslag, især vedrørende samarbejde på tværs af medlemsstaterne.

EFR-aktioner

12. ANVENDELSE AF LIGHED INDEN FOR ÅBEN VIDENSKAB

Mål

- Identificere hindringer og udfordringer med hensyn til lighed i udøvelsen af åben videnskab og foreslå mulige politiske løsninger.
- Udvide nonprofit, open access-modeller for videnskabelig udgivelse med bred udbredelse og anerkendelse på tværs af fagområder, herunder inden for forskningsvurdering.

- Opbygge kapacitet med hensyn til færdigheder inden for åben videnskab og lige adgang til åben videnskabsinfrastruktur for EFR-forskningssamfundet.
- Udvikle EU's politiske tilgange til at identificere muligheder for større lighed i praksis og infrastrukturer for åben videnskab.

Beskrivelse

Gennemførelsen af åben videnskab kræver en stærk politisk støtte og betydelige investeringer i ressourcer, navnlig i infrastrukturer (og adgang til dem), koordinering, teknologisk parathed, åben videnskab og digitale færdigheder samt skabelse af effektive incitamenter og anerkendelses- og tildelingssystemer for forskere. Disse er meget forskellige i de europæiske lande og organisationer – men også globalt – og skaber et generelt behov for mere lige tilgange i EFR.

- Undersøgelse af nationale erfaringer og politiske rammer i relation til adgang, dækning og udformning af infrastrukturer for åben videnskab, politikker for videnskabelig publicering og forskernes kapacitet inden for åben videnskab.
- Iværksættelse af en gensidig læringsøvelse om lighed inden for åben videnskab i 2025/2026.
- Fremme af formidling af færdigheder og uddannelse for at tackle uligheder i udøvelsen af åben videnskab.
- Afholdelse af workshops for offentlige myndigheder med henblik på at finde frem til anbefalinger til institutioner og politiske beslutningstagere og udarbejdelse af en rapport i 2027.

Forventede resultater

- Status over lighedsudfordringer inden for åben videnskab i alle EFR-lande (som afspejler den eksisterende mangfoldighed med hensyn til rammer, kapacitet, finansiering osv.).
- Politisk og finansiell støtte til drift af nonprofit, åbne videnskabelige publiceringstjenester af høj kvalitet i hele EFR.

- Udvikling og udbredelse af fælles værktøjer, uddannelsesmetoder og -tjenester for at øge kapaciteten med hensyn til færdigheder inden for åben videnskab i samarbejde med interessenter.
- Anbefalinger vedrørende udvikling af en EU-politiktilgang til lighed inden for åben videnskab i dens forskellige praksisser.

13. FREMME AF DET EUROPÆISKE S4P-ØKOSYSTEM (SCIENCE FOR POLICY)

Mål

Denne aktion har tre indbyrdes forbundne mål:

- videreudvikle S4P (Science for Policy) og forbedre den tværgående integration af viden i offentlige politikker
- fremme og styrke det europæiske S4P-økosystem på tværs af alle tilgange, sektorer og forvaltningsniveauer
- fremme samarbejdet mellem netværk af relevante aktører og fremme identifikation og udveksling af bedste praksis og gensidig læring.

Beskrivelse

For at støtte grænsefladerne mellem videnskab og politik i hele Europa og tackle fragmenteringen i S4P-økosystemerne vil to hovedmilepæle blive nået:

- et netværk af nationale S4P-koordinatorer, der omfatter embedsmænd, der arbejder med S4P i nationale FoI-forvaltninger og -politikinstitutioner i hele Europa, med det formål at koordinere indsatsen for at integrere S4P-tilgange i deres forvaltninger på alle forvaltningsniveauer og fremme gensidig læring på tværs af lande
- et S4P-praksisfællesskab, som har til formål at fremme stærke paneuropæiske og internationale forbindelser og større interaktion, gensidig læring og samarbejde mellem S4P-netværk og -aktører.

Forventede resultater

- Regelmæssig dialog mellem netværket, praksisfællesskabet og andre interessenter for at undersøge, hvordan der kan skabes de nødvendige betingelser for at muliggøre et effektivt engagement mellem forskning og politik.
- Peerlæring fremmes, færdigheder og kompetencer styrkes, og der åbnes mulighed for samarbejde om S4P på tværs af de forskellige sektorer og forvaltningsniveauer.
- Der oprettes et observationscenter for det europæiske S4P-landskab og dets praksis, som samler succesfaktorer og fælles udfordringer i forbindelse med aktiviteter på grænsefladen mellem videnskab og politik.

14. FREMME OG FREMSKYNDELSE AF ANSVARLIG BRUG AF KUNSTIG INTELLIGENS INDEN FOR VIDENSKAB I EU

Mål

Udforme, støtte, tilpasse og koordinere politiske foranstaltninger for at fremskynde og lette ansvarlig udbredelse af kunstig intelligens inden for europæisk videnskab og forskning, som fører til:

- tilpassede politikker om kunstig intelligens inden for videnskab, herunder kortlægning af prioriterede områder
- større ekspertise og ressourcedeling på tværs af lande
- et grundlag for samarbejde og fremtidig inddragelse, for deling af bedste praksis og for at tiltrække flere ligesindede partnere
- tættere samarbejde og engagement med interessenter, etablering af netværk og opbygning af et fællesskab.

Beskrivelse

Aktionen vil fokusere på tre centrale emner, der udspringer af den nye Kommissions politiske prioriteter:

- strategi for anvendelse af kunstig intelligens inden for videnskab
- oprettelsen af et europæisk forskningsråd for kunstig intelligens
- en aftale om et finansieringsfokus for kunstig intelligens inden for videnskab.

Disse emner vil blive drøftet og udviklet gennem regelmæssige møder, workshoper om kapacitetsopbygning, hvor der fremlægges dokumentation og politikudvikling, samt praktiske workshoper, hvor man samarbejder om politiktilpasning, retningslinjer og finansieringsdagsordener.

Forventede resultater

- Ajourføre, fremme og formidle EFR's dynamiske retningslinjer for anvendelse af generativ kunstig intelligens inden for forskning (mindst en gang om året i 2025, 2026 og 2027).
- En fælles køreplan for kunstig intelligens inden for videnskab (2025).
- En aftalt strategisk finansieringsdagsorden med medlemsstaterne og eventuelt også med europæiske finansieringskilder (2026).
- Fælles projekter, hvis deltagerne anser dem for gennemførlige/nyttige (2026-2027).
- En aftalt plan for løbende samarbejde og politikudvikling (2027).

15. FORBEDRING AF FORSKNINGSSIKKERHEDEN

Mål

- Forbedre forskningssikkerheden i EU for at opretholde et stærkt og åbent akademisk miljø med udgangspunkt i Rådets henstilling om forbedring af forskningssikkerheden.
- Skabe et samarbejdsområde, hvor politiske beslutningstagere kan udveksle erfaringer og gennemføre og udvikle en national tilgang til at afbøde risici, samtidig med at den akademiske frihed og institutionernes autonomi respekteres.
- Sætte den europæiske FoI-sektor i stand til at optimere mulighederne og afbøde risiciene ved internationalt samarbejde og fastholde et åbent og sikkert internationalt samarbejde.

Beskrivelse

I betragtning af, hvordan viden strømmer på tværs af EFR, og de stærke internationale forbindelser i FoI-sektoren er det ikke muligt at tackle forskningssikkerhed gennem nationale bestræbelser alene. En koordineret indsats på nationalt plan og EU-plan vil skabe en ramme for udveksling af bedste praksis og sikre sammenhæng. I det første år vil medlemsstaterne kunne vurdere deres situation og planlægge de næste skridt for at hjælpe hinanden med at opnå et grundlæggende niveau af forskningssikkerhed.

Forventede resultater

Foranstaltningen vil gennemføre rammen for Rådets henstilling om forbedring af forskningssikkerheden⁸ på følgende måde:

- arbejde hen imod et europæisk samarbejdsområde for forskningssikkerhed gennem strukturelt samarbejde mellem eksperter fra medlemsstaterne, forskningsfinansierende organisationer og interesseorganisationer inden for forskning og innovation på EU-plan samt undersøge og vurdere mulighederne for mere strukturel støtte i denne henseende, eksempelvis gennem et europæisk ekspertisecenter for forskningssikkerhed, under hensyntagen til eksisterende strukturer og i tilknytning til den fælles platform

⁸ Rådets henstilling af 23. maj 2024 om forbedring af forskningssikkerheden (EUT C, C/2024/3510, 30.5.2024).

- indkalde politiske beslutningstagere, eksperter og fagfolk, som beskæftiger sig med temaet forskningssikkerhed, til en europæisk flagskibskonference om forskningssikkerhed, der afholdes hvert andet år (2025 og 2027)
- kortlægge, overvåge og analysere foranstaltninger og initiativer vedrørende forskningssikkerhed på nationalt plan og EU-plan, herunder gennem forskningssikkerhedsovervågning hvert andet år (2025 og 2027)
- støtte informationsudveksling, peerlæring og kapacitetsopbygning, navnlig med henblik på udvikling af nationale tilgange til forskningssikkerhed
- udvikle vejledning og værktøjer til sikkerhedsforanstaltninger i forskningsfinansieringsprogrammer på nationalt plan og EU-plan samt til risikostyrings- og due diligence-procedurer i forskningsorganisationer (dvs. en fælles platform til bekæmpelse af udenlandsk indblanding i FoI)
- indgå et tættere samarbejde med internationale partnere om forskningssikkerhedstilgange og -foranstaltninger.

I betragtning af den følsomme karakter af emnet, som ofte omfatter følsomme eller klassificerede oplysninger, vil deltagelsen generelt være begrænset til eksperter fra medlemsstaterne.

16. FREMSKYNDELSE AF FOI-INVESTERINGER MED HENBLIK PÅ EUROPAS INDUSTRIELLE OMSTILLING OG KONKURRENCEDYGTIGE BÆREDYGTIGHED

Mål

- Opnå en større forståelse af industriens behov for FoI-resultater og -investeringer, der gør det muligt for politiske beslutningstagere og finansieringsorganer at udforme og gennemføre målrettede værktøjer til mobilisering af FoI-investeringer.
- Øge synergierne i finansieringen af FoI, navnlig fra industriens side, til teknologioverførsel, demonstratorer, opskalering, validering og teknologiinfrastrukturer.
- Lette vejen for udbredelse og anvendelse af avancerede teknologier i industrien med fokus på bæredygtighed og samfundsmæssige fordele.

Beskrivelse

Fremskyndelse af FoI-investeringer kræver en systematisk tilgang til at informere og forme FoI-dagsordenen ud fra industrielle behov og en omfattende, operationel ramme for effektiv overførsel af FoI-resultater til industrielle anvendelsesformål.

- Integrering af de nuværende værktøjer på europæisk, nationalt og regionalt plan, fremvisning af god praksis i forbindelse med deres anvendelse, fremme af erfaringsudveksling og tilvejebringelse af muligheder for, at medlemsstaterne og regionerne kan udveksle god praksis og tilføre ny viden.
- Gennemførelse af den efterspørgselsstyrede europæiske tilgang til teknologiinfrastrukturer, herunder pilotaktioner og mulige finansierungsordninger, som led i det igangværende arbejde med forsknings- og teknologiinfrastrukturer.
- Udvikling, test og gennemførelse af tilgangen baseret på den politiske værktøjskasse med henblik på at fremskynde dekarbonisering af energiintensive industrier og fremme den cirkulære økonomi, som vil sikre et bidrag fra fællesskabet omkring SET-planen.

Forventede resultater

- Kortlægning af de politiske værktøjer, der understøtter industriel FoI.
- Bidrag til den europæiske politik for forsknings- og teknologiinfrastrukturer, herunder aktioner, der fører til efterspørgselsstyret anvendelse af sådanne infrastrukturer i industrien, navnlig SMV'er, nystartede virksomheder og vækstvirksomheder.
- Opbygning og udveksling af viden og ekspertise inden for nationale køreplaner for industriteknologi med henblik på at dekarbonisere energiintensive industrier.
- Bidrag til en europæisk overvågningsplatform for teknologier og industrielle demonstratorer (Det Europæiske Innovationscenter for Industriel Omstilling og Industrielle Emissioner (INCITE)).

17. FREMSKYNDELSE AF NYE METODER TIL FREMME AF BIOMEDICINSK FORSKNING OG KONTROL MED LÆGEMIDLER OG MEDICINSK Udstyr

Mål

Aktionen har til formål gennem en tilpasset og koordineret tilgang på tværs af medlemsstaterne og, hvor det er relevant, associerede lande at fremskynde udviklingen, valideringen/kvalificeringen, accepten og udbredelsen af nye metoder inden for biomedicinsk forskning og kontrol med lægemidler og medicinsk udstyr.

Beskrivelse

Selv om medlemsstaterne er bundet af direktiv 2010/63/EU, der opfordrer til erstatning af dyreforsøg inden for forskning, uddannelse og kontrol, så snart gyldige alternative tilgange bliver tilgængelige, er der ingen koordineringsmekanisme til at sikre udviklingen og valideringen af nye metoder. EFR-aktionen vil aktivt inddrage alle aktører ved at etablere en EU-dækkende koordinering, der omfatter relevante ministerier, reguleringsorganer, forskningsfinansierende organisationer, den akademiske verden, lægemiddelindustrien og medicinalteknologiindustrien, kontraktforskningsorganisationer, små og mellemstore virksomheder (SMV'er) og nystartede virksomheder, for at tilpasse de nationale og regionale politikker med henblik på at fremskynde udviklingen, valideringen, accepten og udbredelsen af nye metoder.

Denne aktion vil blive støttet af fire arbejdsgrupper med temaerne: 1) udvikling af nye metoder og fælles europæiske infrastrukturer, 2) validering/kvalifikation, accept og udbredelse af nye metoder, 3) uddannelse og 4) åbenhed og bevidstgørelse.

Forventede resultater

- En dagsorden for udvikling af nye metoder og tilhørende infrastrukturer, der identificerer, hvor der er størst behov for nye metoder, og hvor de forventes at have størst virkning på kort til mellemlang sigt (fjerde kvartal 2027).
- Medlemsstaterne og interessenterne identificerer aktioner, som de i fællesskab kan støtte med henblik på at udvikle nye metoder og tilhørende infrastrukturer (første kvartal 2028).
- Strategi for accept og udbredelse af nye metoder, som identificerer kriterier for anvendelse af nye metoder (tredje kvartal 2027).

- Medlemsstater og interessenter støtter i fællesskab valideringen og kvalificeringen af et begrænset sæt nye metoder, der er udformet til at blive accepteret og gennemført i forbindelse med lovpligtig kontrol af lægemidler og medicinsk udstyr (fjerde kvartal 2027-tredje kvartal 2028).
- Plan for uddannelse i nye metoder (første kvartal 2027) og fælles uddannelsesprogrammer (andet kvartal 2027-andet kvartal 2028).
- Harmoniseret åbenheds- og bevidstgørelsesprogram vedrørende nye metoder, der forbedrer den åbne adgang til protokoller baseret på nye metoder og resultater af dyreforsøg. Programmet vil give vejledning til medlemmer af etiske udvalg, bedømmere og tilsynsmyndigheder på grundlag af bedste praksis i de deltagende medlemsstater. Der foreslås konkrete aktioner med henblik på at øge tilsynsmyndighedernes tillid til de nye metoder, herunder en bedre forståelse af deres potentiale og begrænsninger (andet kvartal 2028).
- Mindst én større konference for at øge civilsamfundets og patienternes bevidsthed om biomedicinsk forskning og opdagelse og udvikling af lægemidler (tredje kvartal 2028).

18. UDVIKLING AF EN SAMMENHÆNGENDE OG KOORDINERET RAMME FOR EN EUROPÆISK TILGANG TIL INTEGRITET OG ETIK INDEN FOR FOI I LYSET AF NYE UDFORDRINGER

Mål

- Oprette et udvekslingsfællesskab, der skal lette drøftelserne om en ny tilgang til etik og integritet inden for forskning, som er teknologineutral, og som vil fremme innovation og støtte ekspertise under hensyntagen til forenkling og tilgangen med etik gennem design ("ethics by design").
- Koordinere aktioner, der har til formål at forbedre etik og integritet, forebygge overtrædelser og håndtere hindringer for gennemførelsen af eksisterende etiske retningslinjer.
- Gradvis udvikle et europæisk netværk for at etablere en ramme for forskningsintegritet og -etik, herunder en køreplan for aktioner og resultatindikatorer, under hensyntagen til allerede eksisterende netværk og strukturer.
- Skabe en vision for et økosystem af etisk rådgivning og støtte baseret på tillid, der gør det muligt for videnskab og forskning at fremme ansvarlig innovation i overensstemmelse med samfundsmæssige interesser.

Beskrivelse

Denne aktion har til formål at foregribe, forebygge, tackle og afbøde nye udfordringer og beskytte forskningsintegriteten på kritiske teknologiområder i lyset af den nylige ajourføring af den europæiske adfærdskodeks for forskningsintegritet og Kommissionens henstilling om teknologiområder af kritisk betydning for EU's økonomiske sikkerhed.

- En samordnet tilgang til integritet og etik for at lette sektorens reaktion på denne og andre nye udfordringer.
- Tilvejebringelse af en bred vifte af værktøjer til at forudse, forebygge, forvalte og afbøde nye forstyrrende udfordringer for forskningsintegriteten.
- Udvikling af en virkelig operationel, sammenhængende og bæredygtig europæisk tilgang til at støtte forskere i deres bestræbelser på at tackle etiske udfordringer.

Forventede resultater

- Udvikling af en koordineringsstruktur (i form af en europæisk platform), der samler de eksisterende europæiske netværk om forskningsetik og -integritet.
- En detaljeret køreplan over aktioner og resultatindikatorer.
- Praktiske retningslinjer, operationelle værktøjskasser og operative standardprocedurer.
- En tilgang til fælles uddannelsesaktioner på pilotbasis.

19. STYRKELSE AF FOI: EN NY ÆRA INDEN FOR FORSKNINGSFORVALTNING

Mål

- Opnå bedre anerkendelse af forskningslederhvervet samt attraktive og tydeligere karriereforløb for forskningsledere.
- Sikre bred og let adgang til uddannelsesmateriale og opkvalificeringsaktiviteter/-værktøjer for forskningsledere, herunder ledere på tidlige karrieretrin inden for forskning, herunder vejledning om AI-værktøjer.

- Skabe en anerkendt europæisk ordning for lærings- og færdighedsudvikling for forskningsledere med peer-to-peer-lærings- og mobilitetskomponenter, der sikrer integration af EFR's prioriteter og værdier, f.eks. etik og forskningsintegritet, åben videnskab og ligestilling mellem kønnene.
- Forbedre netværkssamarbejdet med forskningsledere fra den offentlige og den private sektor, der resulterer i større bevidsthed om ordninger for faglig udvikling, karriereforløb og tilgængelige uddannelsesmuligheder.

Beskrivelse

Efterhånden som forskningsprocesserne intensiveres, og forventningerne til at skabe en samfundsmæssig indvirkning vokser, bliver specialiseret støtte fra forskningsledere afgørende. Dette initiativ har til formål at styrke forskningsledelseserhvervet, som stadig er undervurderet i EFR, og yder støtte til dets strategiske udvikling. Det understreger behovet for koordineret politisk støtte på EU-plan og nationalt plan for at skabe kvalificerede fagfolk, bedre karrieremuligheder, bedre arbejdsvilkår, ligestilling mellem kønnene, uddannelse og mobilitet.

Forventede resultater

- Lancering i 2025 og gennemførelse af en overordnet og fleksibel karriere- og kompetenceramme for forskningsledere. Gennemførelse af en evidensbaseret oplysningskampagne i medlemsstaterne, hvis resultater vil blive offentliggjort i 2026.
- Fælles udarbejdelse i 2026 af et europæisk charter for forskningsledere, skabelse af en trekantstilgang bestående af forskningsorganisationer, forskningsfinansierende organisationer og den europæiske industri, der sikrer anerkendelse på tværs af sektorer, udformning af tilgange til kapacitetsopbygning og analyse af forskningsledelsens rolle i udvalgte aktioner, der finansieres under udvidelsesdelen af Horisont Europa, med henblik på at overvåge indvirkningen på FoI-systemets samlede effektivitet og produktivitet.

- Lancering i 2027 af et centralt onlineknudepunkt, helst under den kommende EFR-talentplatform, der indeholder nuværende og nye læseplaner, uddannelsesmateriale samt opkvalificeringsværktøjer for forskningsledere og adgang til vigtige uddannelses- og certificeringsprogrammer for både nuværende og kommende fagfolk.
-